

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

АТРОЩЕНКО Т.О., БОРА З.М. Духовно-моральна культура майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: до сутності поняття.....	285
АТРОЩЕНКО Т.О., БУРИШИН О.І. Культура командної роботи менеджера дошкільної освіти: соціально-педагогічні проєкції.....	287
АТРОЩЕНКО Т.О., ДИНИС І.М. теоретичні аспекти проблеми розвитку лідерських якостей майбутнього вихователя ЗДО.....	289
БАРЧІ Б. В., КУПЕЦЬ І. Ю. Психологічні особливості запам'ятовування.....	290
БАРЧІ Б. В., МАХЛИНЕЦЬ С. І. До проблеми психологічних особливостей особистості.....	292
БАРЧІ Б. В., РОЗМАН А. М. Характеристика учбово-професійної діяльності старшокласника.....	295
БАРЧІЙ М.С., МУЧИЧКА К.В. Конфліктологічна компетентність майбутнього педагога.....	296
БАРЧІЙ М.С., ФАНТА Н.М. Психологічні особливості конфліктної поведінки підлітків.....	298
BEDEVELSKA M.V. Features of training of future primary school foreign language teachers to use learning situations.....	301
БОПКО І.З. Формування індивідуального стилю педагогічного спілкування майбутніх учителів іноземної мови.....	302
БРЕЦКО І. І., ВАРГА В. С., РИЖИКОВ А. В. Причини виникнення інформаційного стресу.....	304
БРЕЦКО І. І., ВАРГА В. С., ФАЛЬЧ А. Я. Особливості мотиваційної сфери старшокласників.....	306
ВОРОНОВА О.Ю., ЯМЧУК Т.Ю. Самовдосконалення майбутнього вихователя як передумова готовності до професійної діяльності.....	308
ВОРОНОВА О.Ю., ФУЛЕЙ А.Ю. Щодо проблеми етнічної свідомості у психології.....	310
ВОРОНОВА О.Ю., ПУШКАРОВИЧ О. О. Деякі особливості емоційного вигорання старшокласників.....	312
HARAPKO V. The importance of english language competence in an academic environment for PhD-students.....	314
ДІДИК Я., В., БАРЧІЙ М.С. Умови формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців.....	316
ДЯДЧЕНКО О. В. Формування індивідуального стилю педагогічного спілкування майбутніх учителів іноземної мови.....	318
ЗІНЧЕНКО В.О. Realization of the varieties of non-verbal communication in modern english.....	320
КАЗІСТА Н. Use of educational internet resources in the process of formation of phonetic competence of future english teachers.....	322
КОЛОДНЯНСЬКА Д. The role of speaking activities in developing communicative competence.....	324
KONCHOVYCH K.T. Features of studying foreign languages in eu schools.....	326
КРАВЧЕНКО Т. Компетентнісний підхід у підготовці фахівців з маркетингу у праці британських науковців.....	327
КСЕНОФОНТОВ С.С. Особистісне мотиваційно-усвідомлене сприйняття інтелігентності майбутніми фахівцями як педагогічна складова якісної освіти...	330
КУРИЛО О.Й., ГОЛЯНИЧ А.І. До проблеми формування естетичної культури майбутніх учителів початкових класів у процесі фахової підготовки.....	332
КУРИЛО О.Й., ЛЕНДЕЛ Н.В. Інноваційна компетентність майбутніх учителів початкових класів: сутність поняття.....	334

post-graduate education established the imperative of the competence-based approach, while at practice communicative competencies aren't directed to the process of inclusion of PhD students in the professional culture and remain underestimated. The prospects for further scientific research could be presented in the study and analysis of training and competencies development of PhD students.

Література

1. Вступні іспити до аспірантури. Постанова кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 року «про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)». URL: http://langcenter.kiev.ua/navch_vstup.html (дата звернення 12.09.2020)

2. Духаніна Н.М. Особливості навчання іноземних мов здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD). *Young Scientist*. 2018. № 4 (56) С.489-492. URL: https://www.google.com/search?q=1C1OKWM_ruUA913UA913&o.

3. Концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/2019-06-24-proekt-konts-angl-movi-1.docx> (дата звернення 12.09.2020)

УДК [37.015.31:316.77:005.336.2]:378:37.011.3-057.4

ДІДИК Я. В., БАРЧІЙ М.С.,
Мукачівський державний університет

УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Комунікативна компетентність являє собою складну інтегральну характеристику особистості майбутнього фахівця. Комунікативна компетентність - це не лише наявність знань, умінь та навичок, а й готовність їх адекватного та ефективного використання у безпосередній професійній діяльності. Комунікативна компетентність носить нормативний характер, включає в себе норми та правила комунікативної поведінки у суспільстві, є особистісною характеристикою майбутнього фахівця, у якій відображається і спрямованість студента на виконання майбутніх професійних задач і його ставлення до обраної професії, до самого себе і типу взаємодії з іншими людьми.

Розвиток комунікативної компетентності передбачає певні умови її формування: знання філософських, соціальних, лінгвістичних, особистісних підходів до професійної діяльності майбутніх фахівців; розробку педагогічних основ професійної майстерності з урахуванням лінгводидактичних та управлінських напрямків. При цьому провідними у навчанні мають стати проблемно-комунікативний метод та інтерактивні методи навчання як гуманітарних так і фахово спрямованих дисциплін [1, с. 503].

Однак, як показують дослідження багатьох науковців з питань формування комунікативної компетентності, на сьогодні у навчальних планах підготовки фахівців відсутня достатня кількість комунікативних дисциплін; недостатнє використання активних, тренінгових методів навчання; слабка

теоретична поінформованість майбутніх спеціалістів про проблеми спілкування, комунікативної компетентності; недостатньо уваги до здобуття практичних навичок ділового та міжособистісного спілкування тощо.

Аби уникнути такої ситуації необхідно змінити підходи до організації освітнього процесу, зокрема, будувати процес навчання на основі інтеграції загальнопрофесійних та спеціальних дисциплін. При цьому у процесі навчально-професійної діяльності мають активно використовуватися такі технології як техніка постановки запитань та відповідей на них, робота у великих та малих групах; презентація та захист проєктів, рольові та ділові ігри, дискусії, кейс-технології тощо.

Тим часом дослідниця М. П. Тимофєєва вважає, що умовами становлення комунікативної компетентності студента як майбутнього фахівця є:

1) певний рівень соціально-психологічної готовності загалом і готовності до компетентного спілкування, зокрема;

2) наявність у студентів настановлень на відкрите партнерське спілкування;

3) високий рівень володіння засобами комунікації.

Дослідниця виділяє також показники розвитку комунікативної компетентності, до яких відносить такі:

- здатність уважно вислуховувати партнера у ході спілкування;
- здатність робити уточнюючі зауваження, які допомагають партнерам краще усвідомлювати свої думки;

- здатність виділяти головне у почутому і підсумовувати сказане;

- здатність приділяти належну увагу невербальним проявам;

- здатність встановлювати і підтримувати психологічний контакт з партнером;

- здатність надавати підтримку партнерам в потрібний момент таким чином, щоб вона створювала ефект полегшення;

- здатність розуміти внутрішній світ іншої людини і передавати це, щоб вони відчували, що їх розуміють [2, с. 104].

Міжособистісні контакти і спілкування в цілому належать до провідних цілей навчання, це можна однією з психологічних умов, які сприяють розв'язанню завдань розвитку комунікативної компетентності, яка включає настановлення особистості на партнерські відносини з людьми, використання ефективних форм спілкування.

На думку Л. В. Пляки, головною умовою розвитку комунікативної компетентності є здатність студента чітко визначати мету і стратегію своєї майбутньої професійної комунікативної діяльності. У зв'язку з цим важливо здобути професійні знання, вміння і навички, професійно саморозвиватися, пізнавати себе. Професійний саморозвиток майбутнього фахівця передбачає його самоосвіту, розвиток професійних комунікативних якостей, бажання під час навчальної діяльності активно нагромаджувати професійно-комунікативні знання, вміння та навички. А головне тут – мати потребу у професійному

спілкуванні, що й є умовою активності особистості студента в процесі навчально-професійної діяльності [3, с. 115].

Головними умовами розвитку комунікативної компетентності є: створення певного освітнього середовища і професійна самосвідомість майбутнього фахівця, а також певний рівень соціально-психологічної готовності загалом і готовності до компетентного спілкування, наявність у майбутнього фахівця настановлень на відкрите партнерське спілкування та високий рівень володіння засобами комунікації.

Література

1. Раєвнева О. В., Аксьонова І. В., Гриневич Л. В., Муромцева Ю. І., Серова І. А. Статистика: навч. посіб. Для ВНЗ. Х.: ІНЖЕК, 2011. 503 с.

2. Назаренко В. С. Підходи до процесу розвитку інформаційно-комунікаційних компетентностей учителів у закладах післядипломної освіти. *Таврійський вісник*. 2011. №1 (33). 102-109 с.

3. Філь Г.В. Комунікативна компетентність керівника та її значення в управлінській діяльності. *Екзистенційні та комунікативні питання управління: матеріали міжнар. наук.-теор. конф.* Суми: Сумський держ. ун-т, 2014. Ч. 2. 115 с.

УДК 802.0:37-5

ДЯДЧЕНКО О. В.,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У професійній підготовці майбутніх учителів найвагомим є вироблення стилю педагогічного спілкування, який пронизує весь освітній процес, є найвищою здатністю фахівця й потребує його постійного вдосконалення. Саме тому проблема формування індивідуального стилю педагогічного спілкування набуває особливої актуальності як у теоретичному, так і в прикладному аспектах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що Підґрунтям для визначення сутності поняття «індивідуальний стиль педагогічного спілкування» слугують філософські засади спілкування, які висвітлено в працях В. Андрущенка, С. Гончаренка, І. Зязюна, В. Кременя, В. Табачковського.

Вагомий внесок у розроблення концептуальних засад комунікативної педагогіки зробили О. Бодальов, В. Кан-Калік, Т. Яценко та ін. Науковці-психологи різнобічно досліджують проблематику спілкування крізь призму педагогічної діяльності (О. Леонт'єв), як соціальне явище (С. Максименко), комунікативну діяльність (Д. Ельконін), сторону однієї єдності людського буття (Б. Ломов), елемент педагогічної майстерності (І. Зязюн), особистісно-зорієнтований підхід до спілкування (І. Бех).

Витоками досліджуваної характеристики особистості є поняття «стиль», «індивідуальність», «педагогічне спілкування». Більшість науковців зазначає,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>